

ORMANSIZLAŞMANIN ÖNLENMESİ ÇOK TARAFLI PLATFORMU TOPLANTISI BİLGİ NOTU

Ormansızlaşmanın Önlenmesi Çok Taraflı Platformu'nun (*Multistakeholder Platform for Deforestation*) son toplantısı 6 Aralık 2024 tarihinde düzenlenmiştir. Anılan toplantıda ele alınan hususlara ilişkin özet bilgiler aşağıda yer almaktadır.

Ormansızlaşmanın Önlenmesi Tüzüğü (European Union Deforestation Regulation-EUDR) son dönem gelişmeler:

- EUDR mevzuatının uygulama süresinin 12 ay ertelenmesi için Komisyon tarafından sunulan teklif yasalaşma aşamasına gelmiş olup, bu çerçevede mevzuatın uygulama tarihi büyük şirketler için 30 Aralık 2025, küçük ve mikro işletmeler için ise 30 Haziran 2026 olarak belirlenmiştir. Komisyon tarafından yayımlanan uygulama kılavuzu ile Sıkça Sorulan Sorular belgesindeki tarihleri yeni uygulama tarihi dikkate alınarak güncellenecektir.
- EUDR mevzuatının ertelenmesine ilişkin mevzuatta Komisyon tarafından ülkelerin risk kategorilerine göre sınıflandırmasına ilişkin sürecin en geç 30 Haziran 2025 tarihinde tamamlanacağına ilişkin bir taahhüt verilmiştir. Ayrıca, yapılan ilk değerlendirmede ülkelerin çok büyük bir kısmının düşük risk sınıfında tanımlanacağını görüldüğü, kaynakların özellikle yüksek risk sınıfında bulunan ülkelerin ormansızlaşma ile mücadelesine odaklanacağı vurgulanmıştır.
- Ürün kapsamının genişletilmesi ve diğer ağaçlık alanların kapsama dahil edilmesine ilişkin olarak AB içinde ve üçüncü ülkelerde ilgili paydaşlar ile istişare süreci başlatılmıştır. Etki değerlendirme sürecinde seçilmiş olan paydaşların yanı sıra sürece katkı sağlamak isteyen tüm paydaşların görüş verebilmesine ilişkin bir mekanizma üzerinde çalışılmaktadır. Somut veri temelli görüşlerin tamamının görüş vermek için belirlenen son tarihe bakılmaksızın Komisyon tarafından her an dikkate alınacağı ifade edilmiştir.
- Sorulan sorular üzerine ülke mevzuatına uygunluk kapsamının sadece EUDR kapsamı ürünün üretildiği yer ile bağlantılı olacağı dolayısıyla tüm değer zincirini kapsamayacağı, örneğin Sri Lanka'dan tedarik edilen kauçuk ile Türkiye'de üretilen lastikte, kauçuğun Sri Lanka'da ülke mevzuatına uygun üretilmesine ilişkin özen yükümlülüğü aranacağı netleştirilmiştir.

EUDR Bilgi Sistemi:

- EUDR'a dair özen yükümlülüğü beyanına esas verilerin girileceği Elektronik Bilgi Sistemi'ne ilişkin 2024/3084/AB sayılı Komisyon Uygulama Kararı, 6 Aralık 2024 tarihli AB Resmi Gazetesi'nde¹ yayınlanmıştır. Sisteme ilişkin tüm bilgi ve linklerin yer aldığı Komisyon sayfası aşağıda yer almaktadır.
https://green-business.ec.europa.eu/deforestation-regulation_implementation/information-system-deforestation-regulation_en

¹ https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=OJ%3AL_202403084

- Özen yükümlülüğü sorumluluğuna sahip olan ve EUDR kapsamı ürünü AB pazarına arz edecek operatör tarafından söz konusu bilgi sistemine giriş yapılacaktır. **İhracatçılarımızın bu bilgi sistemine veri girişi mümkün değildir.** İhracatçılarımızın AB'deki ithalatçı veya belirlenecek olan yetkili temsilciye, özen yükümlülüğüne esas teşkil eden verileri sağlamaları gerekmektedir. Öte yandan, AB dışında faaliyet gösteren operatörler için veri sistemine giriş ancak gümrük işlemleri yapmak için zorunlu olan Ekonomik Operatör Kayıt Tanımlama Sistemi- EORI numarasına sahip olunması durumunda mümkün olmaktadır.
- İlgili operatör ve tacirler tarafından sisteme girilen verilerin kontrolü için söz konusu sisteme ayrıca gümrük otoriteleri, ulusal yetkili otoriteler ve gerekli durumlarda Avrupa Komisyonu tarafından erişim imkanı bulunmaktadır.
- Ulusal yetkili otoriteler tarafından, EUDR'a aykırı olabilecek ürün grupları ve menşe ülkelerine dair risk sınıflandırması yıllık olarak bilgi sistemine işlenecektir. Bilgi sistemine girişi yapılan veriler sonucunda özen yükümlülüğü beyanına bir risk sınıfı atanacaktır. Bu risk sınıfına dayanarak yetkili otoriteler tarafından denetimler gerçekleştirilecektir. Mevzuatın 16. Maddesi uyarınca yetkili otoritelerce yıllık olarak düşük risk sınıfındaki operatörlerin en az %1'i, standart risk sınıfındaki operatörlerin en az %3'ü ve yüksek risk sınıfındaki operatörlerin en az %9'unun denetlenmesi gerekmektedir.
- Bilgi sisteminde yer alan veriler birleştirilmiş ve anonimleştirilmiş veri setleri formatında kamuoyunun bilgisine sunulacaktır.

EUDR kapsamındaki gelişmelere dair bültene aşağıdaki linkten üye olunması mümkündür.

<https://ec.europa.eu/newsroom/env/user-subscriptions/7236/create>

EUDR uygulamasını kolaylaştırıcı enstrümanlar

Uluslararası Ticaret Merkezi-ITC tarafından EUDR uygulamasını kolaylaştırıcı kılavuzlar ve veri tabanları hazırlanmış olup, aşağıdaki linklerden erişim imkanı bulunmaktadır.

<https://www.intracen.org/news-and-events/news/new-step-by-step-guide-on-eudr>

<https://tradebriefs.intracen.org/2023/11/spotlight>

<https://www.intracen.org/resources/tools/deforestation-free-trade-gateway>

AB Orman Gözlemevi (EU Forest Observatory)

- Ormansızlaşmaya ilişkin veri ve coğrafi konum tespitine yönelik olarak kurulmuş olan dijital platformda ormanlık alanlara dair bilgiler güncel bir şekilde tutulmaktadır. Güncelleme için sağlanacak bilgilere açık olduğu ifade edilmiştir.
- Bu platformda yer alan bilgiler EUDR mevzuatının uygulanmasını kolaylaştırıcı role sahip olup, bu verilerin kullanılması zorunluluk arz etmemektedir.
- Ülkelerin risk sınıflandırılması çalışmasında söz konusu veriler yerine FAO verileri kullanılacaktır.